

ЕФЕКТИВНЕ ВИРОБНИЦТВО СВИНИНИ В УМОВАХ СВК «АГРОФІРМА «МИГ-СЕРВІС-АГРО»

С. С. Іванов, директор

Ф. А. Бородаєнко, технолог виробництва

СВК «Агрофірма «Миг-Сервіс-Агро»,

Наукові консультанти: В. С. Топіха, д-р с.-г. наук, професор,

В. Я. Лихач, канд. с.-г. наук, доцент

Миколаївський національний аграрний університет.

У статті наведено характеристику елементів технології утримання та годівлі свиней усіх статевих-вікових груп в умовах сільськогосподарського виробничого кооперативу «Агрофірма «Миг-Сервіс-Агро» Новоодеського району Миколаївської області. Впровадження сучасних інноваційних технологічних елементів дало можливість отримати достатньо високі результати продуктивності тварин, яких розводять у господарстві на чистопородній та помісній основі. Галузь свинарства у господарстві стала рентабельною і конкурентоспроможною серед господарств області та країни. Відмічено, що високий генетичний потенціал племінного молодняка племзаводу «Миг-Сервіс-Агро» підвищує продуктивність свиней племінних та товарних господарств різних за розміром і формою власності в умовах України.

Ключові слова: свині, технологія, порода, продуктивні якості.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Забезпечення населення продовольством – найважливіша проблема економіки і політики будь-якої країни світу. Тому підвищення виробництва продукції тваринництва, що є основним джерелом поповнення дефіциту повноцінного білку в харчуванні людини, – питання завжди актуальне.

Для вирішення цього питання провідну роль відіграє свинарство, яке потребує необхідність пошуку та розробки більш удосконалених, принципово нових систем ведення галузі [1, 10, 11].

Характерною особливістю виробництва свинини, на частку якої в м'ясному балансі України припадає 40%, є перш за все інтенсивне використання тварин, підвищені вимоги до балансування раціонів за комплексом поживних речовин, високий рівень механізації та автоматизації виробничих процесів, цілорічне утримання свиней в комфортних умовах і контрольованого мікроклімату [2, 8, 11].

В умовах зазначеного нині важливою проблемою розвитку агропромислового комплексу країни постає обґрунтування напрямів ефективного виробництва свинини.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Складовою інституціональних змін в аграрній економіці, метою яких вбачалося забезпечення підвищення ефективності функціонування галузі, стало створення сільськогосподарських підприємств, заснованих на приватній власності. Проте через збитковість виробництва та різке зменшення поголів'я тварин галузь свинарства в подібних підприємствах зазнала руйнівного впливу. Вимушено припинили функціонування десятки комплексів і тисячі тваринницьких ферм, процес будівництва нових виробничих приміщень практично було призупинено. На жаль, державна підтримка галузі свинарства не виправдала очікуваних результатів. Проблема загострюється з огляду на те, що в умовах ринкової економіки низька ефективність виробництва свинини знижує конкурентоспроможність сільськогосподарських підприємств на внутрішньому та зовнішньому ринках [2, 12, 15].

Але як зазначають В. М. Волощук, В. С. Топіха, А. А. Волков, С. А. Гнатюк, В. А. Лісний, В. Я. Лихач та ін., свинарство, як галузь тваринництва, навіть в умовах кризи може бути прибутковим, якщо в господарствах створюються умови для максимальної реалізації генетичного потенціалу тварин [1, 3, 4, 10, 12–14].

Як відомо, цільові стандарти порід досить високі. Але в умовах більшості господарств потенціал, закладений у генотипах тварин, реалізується лише на 30...50%. Саме за таких умов складно конкурувати зі світовим рівнем та навіть виживати в умовах нестабільної економіки. Разом із тим у господарствах, де добре усвідомлюють переваги інтенсивних технологій, впроваджують досягнення науки і техніки, комплексно враховують всі фактори, які впливають на ефективність виробництва, свинарство є прибутковим бізнесом [3, 5, 7, 10, 12].

Мета досліджень. Враховуючи актуальність питання розвитку галузі свинарства та використання сучасних інноваційних підходів для відновлення галузі та збільшення виробництва свинини було поставлено за мету представити аналіз технології виробництва продукції свинарства в умовах Сільськогосподарського виробничого кооперативу (СВК) «Агрофірма «Миг-Сервіс-Агро» Новоодеського району Миколаївської області.

Матеріали і методика досліджень. Дослідження проводили в умовах племінного заводу з розведення свиней порід: велика біла, ландрас, дюрк (внутрішньопорідний тип української селекції «Степовий») та підприємства з племінної справи у свинарстві I категорії СВК «Агрофірма «Миг-Сервіс-Агро» с. Сухий Єланець Новоодеського району Миколаївської області. Дослідження проводили загальноприйнятими зоотехнічними методами.

Виклад основного матеріалу досліджень. Вивчивши вітчизняний та світовий генофонд свиней, провідну вітчизняну та світову технологію ведення галузі свинарства, керівником і спеціалістами господарства та науковцями Миколаївського національного аграрного університету впроваджується сучасна технологія виробництва свинини. Галузь свинарства у СВК «Агрофірма «Миг-Сервіс-Агро» представлена:

- племзаходом з розведення свиней породи велика біла зарубіжної селекції на 130 основних свиноматок. Генеалогічна структура стада свиней даної породи складається з шести споріднених груп;
- племзаходом з розведення свиней породи дюррок (внутрішньопорідного типу свиней породи дюррок української селекції «Степовий») на 70 основних свиноматок. Генеалогічна структура стада свиней даної породи включає 8 ліній та 10 родин;
- племзаходом з розведення свиней породи ландрас на 70 основних свиноматок. Генеалогічна структура стада свиней даної породи складається з п'яти споріднених груп.

Вирощування свиней в господарстві відбувається на двох виробничих майданчиках. На першому майданчику утримуються основні свиноматки та кнури протягом усього репродуктивного періоду, а також поросята від народження і до досягнення живої маси 30 кг. На другому майданчику відбувається вирощування племінного та відгодівельного молодняка.

Умови утримання та годівлі піддослідних тварин є одним із вирішальних факторів при виявленні генетичного потенціалу поголів'я свиней та визначення ефективності міжпородних поєднань.

На першому майданчику для утримання свиней зазначених статевовікових груп є такі приміщення: цех для утримання холостих, умовнопоросних, поросних та глибокопоросних свиноматок; цех для утримання основних та перевіряємих кнурів (елевер); цех опоросу.

Свиноматки, які знаходяться в цеху для холостих та умовнопоросних маток, утримуються індивідуально в станках, на ділянці поросних та глибокопоросних свиноматок тварини утримуються дрібногруповим способом.

Станки для утримання холостих та умовнопоросних свиноматок мають ширину – 65 см, довжину – 2,40 м, ширину корита – 33 см. Підлога в станках має нахил 1,1 см на 1 м довжини.

На ділянці поросних та глибокопоросних свиноматок станки мають ширину 75 см, довжину – 2,25 м, ширину корита – 33 см, нахил підлоги – 1,1 см. На перерахованих ділянках загалом обладнано 540 станкомісць. Годівля – з індивідуальних годівниць, напування – напувалки постійного рівня.

Кнури-плідники в елевєрі утримуються індивідуально або по 2 голови у станку. Розмір станка становить: довжина 3 м, ширина 3,5 м. Потужність елевєра – 30 станкомісць.

У приміщенні обладнані три станки для відбирання сперми на штучну вагіну та мануальним способом (фантом). Також до приміщення примикає лабораторія штучного осіменіння. З метою покращення роботи на ділянці відтворення спеціалістами господарства разом з науковцями Миколаївського національного аграрного університету розроблено пересувне чучело для отримання сперми кнурів та станок для привчання кнурів до садки на штучну вагіну, що підтверджено отриманими патентами [6, 9].

За 7 днів до опоросу свиноматок переводять з цеху глибокопоросних свиноматок до цеху опоросу. Приміщення цеху опоросу поділено на 10 ізолюваних боксів. У кожному боксі розташовано по 15 станків для опоросу. Загальна площа станка становить 4,32 м².

Станки розділені на дві частини. В одній частині площею 1,4 м² утримуються свиноматки у фіксованому положенні, а в другій частині площею 2,92 м² – знаходиться зона годівлі і відпочинку поросят, яка обладнана інфрачервоним опромінювачем. Цех розрахований на 150 підсисних свиноматок.

Приміщення для утримання поросят на дорощуванні (від відлучення у віці 30 днів до 90-денного віку) складається з 8 ізолюваних боксів, в яких розташовано по 8 станків. В одному станку утримується 18...22 голови поросят, на щільній пластиковій підлозі. Цех розрахований на 1280 голів поросят.

Також у цехах опоросу та дорощування у систему водопостачання вмонтований медікатор «Dosatron», за допомогою якого випоюють лікувальні препарати, пробіотики, вітаміни тощо.

В'їзд до першого відділення господарства обладнаний дезбар'єром для автотранспорту, який заїжджає до території, а також санпропускником для обслуговуючого персоналу. Територія по всьому периметру огорожена.

При відлученні поросят та переводі їх на ділянку дорощування молодняк обов'язково переважається індивідуально, інформація заноситься до бази даних за допомогою комп'ютерної програми для ведення племінного обліку у свинарстві «Акцент».

На другому майданчику, який розташований на відстані 500 м від першого, розташовані 20 однотипових боксів по 160 голів кожний для утримання ремонтного і відгодівельного молодняка потужністю 850 голів кожний. У приміщеннях молодняк утримується групами по 20 голів у станку.

В'їзд до другого майданчику також обладнаний дезбар'єром для

автотранспорту, який заїжджає на територію, та санпропускником для обслуговуючого персоналу. Територія по всьому периметру огорожена.

Доброго здоров'я, високої продуктивності та хорошої відтворної функції тварин можна досягти переважно завдяки їх повноцінній годівлі. Організуючи повноцінну годівлю сільськогосподарських тварин, слід обов'язково враховувати рівень забезпеченості тварин енергією, усіма поживними та біологічно активними речовинами, їх значення у живленні тварин та співвідношення між собою, оскільки порушення цих вимог, надлишок або нестача цих речовин призводять до появи низки внутрішніх хвороб [2, 10, 11, 13].

Для годівлі свиней всіх статевих-вікових груп використовують комбікорми. До їх складу, залежно від умов господарства, входять різні кормові елементи, для балансування яких за поживністю використовують білково-вітаміно-мінеральні добавки, а також премікси вітчизняного виробництва компанії ТОВ «КреМікс». Тип годівлі всіх статевих-вікових груп свиней сухий. Для виробництва комбікормів в господарстві обладнаний кормоцех. Склад комбікормів наведено в таблиці 1.

Таблиця 1

Склад комбікормів

Вид корму	Підсисні поросята	Поросята на к _т дорощуванні 15...30	Відгодівельний молодняк		Свиноматки		Кнури	Ремонтний молодняк
			30...60 к _т	60...100 к _т	холості та поросні	лактуючі		
Кукурудза	-	30	35	35	20	35	30	20
Ячмінь	-	7	-	-	-	-	10	-
Пшениця	-	33	28	25	35	28	26	25
Сорго	-	-	10	10	11	-	11	20
Висівки пшеничні	-	-	6	8	20	8	6	19
Соева макуха	-	22	12	12	-	15	5	5
Соняшникова макуха	-	3	7	8	10	10	8	7
Премікс (ТОВ «КреМікс»)	100	5	2	2	4	4	4	4
Всього	100	100	100	100	100	100	100	100

Годівля свиноматок відбувається індивідуально з самогодівниць, що дає можливість контролювати цей процес. Для годівлі підсисних поросят і молодняка різного віку використовують самогодівниці та автоматичну лінію роздавання кормів. Безпосередньо до корпусів готові комбікорми з

кормоцеху доставляють спеціальною автомашиною (ЗСК-10А), яка забезпечує також завантаження кормів у зовнішні кормові бункери.

Одним з найважливіших елементів в раціоні свиней є вода. Тому, крім правильної організації годівлі важливе значення має також і напування поголів'я. Тварини, які утримуються в усіх цехах, мають вільний доступ до чистої питної води за допомогою соскових та чашкових автонапувалок.

На фоні забезпечення повноцінної годівлі необхідно приділяти особливу увагу мікроклімату в приміщеннях для утримання свиногоголів'я. При зниженні необхідного рівня температури в приміщенні та підвищенні допустимої швидкості руху повітря витрати кормів збільшуються на 20% [11]. Доведено, що на кожний градус зниження температури з 16°C до 5°C тварини реагують зниженням приросту живої маси в середньому на 2%. Тому, вибір оптимальної системи мікроклімату в свинарнику має важливе значення.

Для подачі зовнішнього повітря у приміщення, де утримуються холості та поросні свиноматки, кнури, молодняк на дорощуванні та відгодівлі, використовують осьові вентилятори, а в приміщеннях, де утримуються підсисні свиноматки та поросята – вікна-клапани. У зимовий період припливне повітря нагрівають за допомогою електричних, газових та дизельних калориферів.

Видалення загазованого повітря з приміщень відбувається даховими вентиляторами. Також використовуються комплекти автоматичних припливно-витяжних установок, які забезпечують автоматичне підтримання заданої температури повітря у приміщенні і регулювання повітрообміну залежно від зовнішньої і внутрішньої температур.

В літній період, коли система вентиляції не в змозі підтримувати оптимальні параметри температури в приміщеннях, використовуються установки охолодження. Установка розпилює воду в приміщенні під високим тиском, утворюючи туман, що є досить ефективним при високій температурі зовнішнього середовища.

Важливим технологічним процесом, від якого залежить багато параметрів, зокрема мікроклімат у приміщеннях, є видалення гною. У приміщеннях, де тварини утримуються на суцільній бетонній підлозі, видалення гною відбувається горизонтальними транспортерами ТСН-3 та виносними транспортерами на тракторні причепи. Видалення гною у приміщеннях, де підлога решітчаста, відбувається самосплавом у накопичувальні резервуари.

Отже, організація утримання та годівлі свиней у господарстві повною мірою відповідає вимогам до сучасної промислової технології виробництва свинини. Впровадження сучасних елементів технології утримання та годівлі свиней усіх статевих-вікових груп в умовах СВК

«Агрофірма «Миг-Сервіс-Агро» Новоодеського району Миколаївської області дало можливість отримати достатньо високі результати продуктивності тварин. За результатами оцінювання тварин у 2014 році, наводимо основні показники продуктивності свиней трьох порід (табл. 2).

Таблиця 2

Результати виробничої діяльності

Показники	Порода		
	Велика біла	Ландрас	Дюрок
Поголів'я свиней всього, гол.	4025		
у т.ч. основних свиноматок, гол.	130	70	70
Кількість опоросів у розрахунку на 1 середньорічну свиноматку	2,2	2,2	2,2
Отримано поросят (живих) в розрахунку на один опорос, гол.	11,2	11,2	11,0
Отримано поросят в розрахунку на одну середньорічну свиноматку, гол.	24,64	24,64	24,20
Середня жива маса поросяти при відлученні у віці 28 днів, кг	7,2	7,5	7,0
Збереженість підсисних поросят, %	95	94	94
Вік досягнення живої маси 100 кг, днів	179	175	177
Середньодобовий приріст молодняка на відгодівлі, г	730	760	750
Витрати кормів на виробництво 1 ц приросту живої маси, ц корм. од.	3,5	3,3	3,4
Товщина шпику, мм	20	16	17
Забійний вихід, %	71	72	74
Вихід м'яса з туші, %	61	63	65
Наявність племінних тварин для реалізації протягом року, гол.	250	150	150
у т.ч. кнурів	50	50	50
свинок	200	100	100

На основі чистопородних свиней порід велика біла та ландрас отримують двопородну свинку з високими відтворювальними якостями (F1), яку в подальшому використовують для отримання скоростиглого відгодівельного молодняка з покращеними м'ясними якостями. При цьому в якості батьківської форми виступають кнури спеціалізованих м'ясних порід, ліній та типів (дюрок, п'етрен, «кантор», «макстер» тощо). Отриманий три-, чотирипорідний гібридний молодняк свиней має показники продуктивності на 20...35% вищі за своїх чистопородних

аналогів.

З метою уникнення залежності виробництва від коливань ринкових цін на живу вагу свиней у господарстві відбулося створення власного переробного цеху, до складу якого входить сертифікований забійний пункт свиней та великої/дрібної рогатої худоби, також цех з виробництва ковбасних та делікатесних м'ясних виробів, під торговою маркою «Терновські Ковбаси».

Висновки. Галузь свинарства у господарстві стала рентабельною та конкурентноспроможною серед господарств області та країни.

Високий генетичний потенціал племінного молодняка племзаводу «Миг-Сервіс-Агро» здатен підвищити продуктивність свиней племінних та товарних господарств різних за розміром і формою власності.

Щорічно тут вирощується і є в наявності для реалізації 550 голів молодняка свиней вищезазначених порід, який на 90% відповідає вимогам класу «еліта». Також господарство має можливість реалізації двопородних свинок велика біла × ландрас (F1).

Список використаних джерел

1. Гнатюк С. Свинарство – пріоритетна галузь сільськогосподарського виробництва / С. Гнатюк // Свинарство України. — 2011. — № 6. — С. 6—7.
2. Іванов В. О. Сучасна технологія виробництва свинини Україні та перспективи її удосконалення / В. О. Іванов, В. М. Волощук // Таврійський науковий вісник. — Херсон, 2006. — Вип. 43. — С. 75—79.
3. Лісний В. А. Високоєфективне виробництво свинини із застосуванням сучасних селекційних досягнень та інтенсивних технологій. [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://www>. Аграрний тиждень Україна.
4. Створення конкурентноспроможного підприємства з виробництва свинини на базі навчально-науково-практичного центру Миколаївського національного аграрного університету / О. Є. Новіков, В. Я. Лихач, П. О. Шебанін, Ф. А. Бородаєнко // Вісник аграрної науки Причорномор'я. — Миколаїв : МНАУ, 2014.— Вип. 2(78). —С.3—15.
5. Особливості проектування свиноферм в сучасних умовах [Електронний ресурс] / В. Ю. Дудін, І. О. Романюха, Л. О. Кіряцев та ін. — Режим доступу : [http:// khntusg.com.ua/files/sbornik/vestnik](http://khntusg.com.ua/files/sbornik/vestnik)
6. Пересувне чучело для отримання сперми у кнурів. Номер патенту: 92090. Опубліковано: 25.07.2014 р. Автори: Лихач Вадим Ярославович, Волощук Олександр Васильович, Луговий Сергій Іванович, Бородаєнко Федір Андрійович, Іванов Володимир Олександрович.
7. Повод М. Порівняння різних технологій утримання свиней. / М. Повод, Б. Шаталін // Агроексперт: практичний посібник аграрія. — 2010. — № 10. — С. 54—57.
8. Світове виробництво продукції сільського господарства [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://faostat.fao.org>
9. Станок для привчання кнурів до садки на штучну вагіну. Номер патенту: 92089. Опубліковано: 25.07.2014 р. Автори: Лихач Вадим Ярославович, Волощук Олександр Васильович, Луговий Сергій Іванович, Бородаєнко Федір Андрійович, Іванов Володимир Олександрович.
10. Теоретичне обґрунтування і створення конкурентноспроможних технологій виробництва свинини [Текст]: монографія / Волощук В. М. ; [ІСв і АПВ НААН]. —

Полтава : Фірма «Техсервіс, 2012. — 350 с.

11. Технологія виробництва продукції свинарства : навч. посіб. / [В. С. Топіха, В. Я. Лихач, С. І. Луговий та ін.]; за ред. В.С. Топіхи. — Миколаїв : МДАУ, 2012. — 453 с.
12. Топіха В. С. Використання та удосконалення генофонду свиней в умовах ТОВ «Таврійські свині» // В. С. Топіха, В. Я. Лихач, С. І. Луговий, О. І. Загайкан // Науковий вісник «Асканія-Нова». — 2012. — Вип. 5. , Ч. II. — С. 283—289.
13. Топіха В. С. Забезпечення високої продуктивності свиней в умовах інтенсивної технології племзаводу «Миг-Сервіс-Агро» Миколаївської області / В. С. Топіха, В. Я. Лихач, С. С. Іванов // Вісник аграрної науки Причорномор'я. — Миколаїв : МДАУ, 2008. — Вип. 1(44). — С. 151—157.
14. Топіха В. С. Інтенсивне ведення галузі свинарства / В. С. Топіха, А. А. Волков // Тваринництво України. — 2003. — № 8. — С. 2—5.
15. Шебанін В. С. Підготовка фахівця-аграрія в рамках системи інноваційного розвитку АПК / В. С. Шебанін, В. Я. Лихач // Вісник аграрної науки Причорномор'я. — Миколаїв : МДАУ, 2012. — Вип. 1(65). — С. 3—11.

С. С. Іванов, Ф. А. Бородаєнко, В. С. Топіха, В. Я. Лихач. Эффективное производство свинины в условиях СПК «Агрофирма «Миг-Сервис-Агро»

В статье приведена характеристика элементов технологии содержания и кормления свиней всех половозрастных групп в условиях Сельскохозяйственного производственного кооператива «Агрофирма «Миг-Сервис-Агро» Новоодесского района Николаевской области. Внедрение современных инновационных технологических элементов позволило получить достаточно высокие результаты производительности животных, которые разводятся в хозяйстве на чистопородной и помесной основе. Отрасль свиноводства в хозяйстве стала рентабельной и конкурентоспособной среди хозяйств области и страны. Отмечено, что высокий генетический потенциал племенного молодняка племзавода «Миг-Сервис-Агро» повысит производительность свиней племенных и товарных хозяйств различных по размеру и форме собственности в условиях Украины.

Ключевые слова: свиньи, технология, порода, продуктивные качества.

S. Ivanov, F. Borodayenko, S. Topiha, V. Lykhach. Efficient pork production in the conditions of APC «Agricultural firm «Mig-Service-agro»

In the article the characteristic elements of technology and feeding pigs of all age and gender groups in terms of the Agricultural production cooperative "Agrofirma "Mig-Service-agro" Novoodesky district of Mykolayiv region. The introduction of modern innovative technological elements has resulted in a reasonably high performance animals that are bred on the farm, on purebred and crossbred basis. Industry in agriculture has become profitable and competitive among the farms of the region and country. It is noted that the high genetic potential of breeding young growth breeding farm "Mig-Service-agro" will improve the performance of pigs breeding and commercial farms of different size and ownership in Ukraine.

Keywords: pigs, technology, breed, productive qualities.